

ВІДГУК

кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри української й іноземних мов та методик викладання в початковій та дошкільній освіті

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Комогорової Марини Іванівни,

на дисертаційну роботу Чжан Цзін

«Формування готовності майбутніх викладачів іноземної мови до

міжкультурної комунікації засобами ресурсу інтернет»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії

з галузі знань 01 Освіта (Освіта/Педагогіка)

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми виконаної роботи та її зв'язок з планами відповідних галузей науки. Актуальність дисертаційного дослідження Чжан Цзін визначається сукупністю глобальних і національних соціокультурних, освітніх та інформаційних процесів, які докорінно трансформують зміст і завдання сучасної педагогічної освіти. В умовах глобалізації, інтенсивного розвитку цифрових технологій, розширення міжкультурних контактів і зростання мобільності населення роль викладача іноземної мови зазнає суттєвих змін. Він перестає бути лише транслятором мовних знань і постає як активний суб'єкт міжкультурної взаємодії, посередник між культурами, носій гуманістичних цінностей, толерантності, здатності до міжкультурного порозуміння та професійної відповідальності в умовах культурного різноманіття.

Для України актуальність цієї проблеми посилюється умовами європейської інтеграції, багатокультурності освітнього простору, внутрішніх і зовнішніх міграційних процесів, а також необхідністю підготовки педагогічних кадрів, здатних ефективно працювати в полікультурному, багатомовному та цифровому середовищі. Особливої ваги набуває формування міжкультурної комунікації саме у майбутніх викладачів іноземної мови, оскільки їхня професійна діяльність безпосередньо пов'язана з міжкультурною взаємодією, комунікацією з представниками інших культур і трансляцією культурних смислів.

У цьому контексті ресурс Інтернет виступає не лише технічним засобом навчання, а повноцінним соціокультурним простором, у межах якого відбувається реальна міжкультурна комунікація. Віртуальні мовні спільноти, міжнародні онлайн-проекти, платформи синхронної та асинхронної взаємодії,

соціальні мережі, освітні портали та професійні форуми створюють умови для безпосереднього включення студентів у міжкультурний діалог. Проте ефективність такого включення залежить від педагогічно виваженого, методично обґрунтованого та системного використання інтернет-ресурсів у професійній підготовці.

Дисертаційна робота Чжан Цзін безпосередньо відповідає сучасним пріоритетам розвитку педагогічної науки, корелює з напрямками модернізації вищої педагогічної освіти та має чіткий зв'язок із планами розвитку галузі освіти. Вона спрямована на розв'язання комплексної науково-педагогічної проблеми, що має як теоретичне, так і практичне значення, а отже є своєчасною, соціально значущою та науково обґрунтованою.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і результатів дисертації. Детальний аналіз дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що наукові положення, висновки та результати дослідження відзначаються високим рівнем обґрунтованості, логічності та наукової виваженості. Авторка демонструє глибоке розуміння складності досліджуваної проблеми, володіння сучасним теоретико-методологічним апаратом і здатність інтегрувати різні наукові підходи у межах цілісної концепції дослідження.

Теоретичні узагальнення, здійснені в першому розділі дисертації, ґрунтуються на широкому колі філософських, психолого-педагогічних, культурологічних і лінгводидактичних джерел. Авторка послідовно розкриває соціально-педагогічні детермінанти формування міжкультурної комунікації, що дозволяє обґрунтувати її як складне, багатовимірне соціально-особистісне утворення. Аналіз понятійно-категоріального апарату дослідження свідчить про здатність здобувачки до критичного осмислення наукових підходів, виявлення полісемії понять і формування власної аргументованої позиції.

Другий розділ логічно продовжує теоретичні положення й переводить їх у площину педагогічного моделювання. Обґрунтування педагогічних умов і розроблення організаційно-педагогічної моделі формування готовності до міжкультурної комунікації засобами ресурсу Інтернет здійснено на основі системного підходу з урахуванням сучасних тенденцій цифровізації освіти. Запропонована модель є концептуально цілісною, внутрішньо узгодженою та методично обґрунтованою.

У третьому розділі представлено результати експериментальної перевірки ефективності запропонованої моделі. Авторка коректно використовує методи педагогічної діагностики, здійснює кількісний і якісний аналіз отриманих даних, застосовує елементи математичної статистики для підтвердження

достовірності результатів. Висновки цього розділу є логічно виведеними, аргументованими та переконливо підтверджують результативність проведеної експериментальної роботи.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Зміст дисертаційної роботи Чжан Цзін свідчить про її завершений, цілісний і самостійний характер. Авторка не лише окреслює проблему, а й пропонує науково обґрунтований шлях її розв'язання, доводячи власну концепцію до рівня практичної реалізації та експериментальної перевірки. Робота відзначається високим рівнем теоретичної культури, глибиною аналізу та логічною послідовністю викладу матеріалу.

Особливої уваги заслуговує міждисциплінарний характер дослідження, що дозволяє розглядати формування міжкультурної комунікації у контексті взаємодії педагогіки, психології, лінгвістики, культурології, соціології та цифрових освітніх технологій. Такий підхід значно підсилює наукову цінність дисертації та розширює можливості використання її результатів.

Зміст роботи характеризується внутрішньою логічною єдністю, чітким взаємозв'язком між теоретичними положеннями, моделлю та експериментальними результатами. Дисертація має чітко виражену авторську позицію, що проявляється у трактуванні ключових понять, доборі методів дослідження та інтерпретації результатів. Усі розділи роботи взаємодоповнюють один одного та спрямовані на досягнення поставленої мети.

Наукова новизна і достовірність результатів дослідження. Наукова новизна дисертаційної роботи полягає у комплексному, системному підході до проблеми формування міжкультурної комунікації майбутніх викладачів іноземної мови засобами ресурсу Інтернет. Авторкою вперше науково обґрунтовано організаційно-педагогічну модель формування готовності до міжкультурної комунікації, яка розглядається як інтегративне професійно значуще утворення в структурі особистості майбутнього педагога.

У роботі уточнено зміст і структуру поняття «міжкультурна комунікація викладача іноземної мови», визначено її компоненти, критерії, показники та рівні сформованості, що має важливе значення для подальших наукових досліджень і педагогічної практики. Подальшого розвитку набули наукові уявлення про роль цифрових технологій і інтернет-ресурсів у формуванні готовності до міжкультурної взаємодії, а також про можливості використання онлайн-середовища як простору автентичної міжкультурної комунікації.

Достовірність результатів забезпечується методологічною чіткістю дослідження, логічною послідовністю наукового пошуку, використанням адекватних методів та експериментальною перевіркою отриманих даних.

Практичне значення дисертації Чжан Цзін полягає в можливості використання її результатів у реальному освітньому процесі закладів вищої освіти. Запропоновані підходи, навчальні модулі, методичні рекомендації та організаційні форми роботи можуть бути інтегровані в систему професійної підготовки майбутніх викладачів іноземної мови, використані викладачами для оновлення змісту навчальних дисциплін, а також слугувати основою для розроблення нових освітніх програм і курсів.

Результати дисертаційного дослідження пройшли належну наукову апробацію, відображені у фахових наукових публікаціях і представлені на науково-практичних заходах, що свідчить про активну наукову позицію авторки та відповідність дослідження вимогам академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. У цілому позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Чжан Цзін, вважаємо, що робота не позбавлена дискусійних моментів і висловлюємо окремі зауваження та побажання, які потребують уточнення:

1. У теоретичній частині доцільно було б чіткіше розмежувати й водночас узгодити поняття «міжкультурна комунікація», «міжкультурна компетентність» і «готовність до міжкультурної комунікації», оскільки в окремих фрагментах ці поняття функціонують як близькі за змістом, що може ускладнювати подальшу діагностику та інтерпретацію результатів.

2. Заслуговує на схвалення увага здобувача(ки) до результатів формувального експерименту, проте вважаємо доцільним було б виокремити певні труднощі та обмеження, з якими зіштовхнулося дослідження (організаційні, мотиваційні, технічні), адже це підвищило б прикладну цінність рекомендацій та відтворюваність методики.

3. Окремі фрагменти тексту потребують стилістичного вирівнювання та уніфікації подачі (термінологічної, редакторської), що підсилить цілісність викладу й академічну якість оформлення.

Водночас зазначимо, що висловлені зауваження та побажання мають дискусійний характер і не знижують загальної позитивної оцінки дослідження. У цілому дисертаційна робота є цілісним, логічно завершеним, методично та змістово актуальним дослідженням, має наукову новизну, теоретичне значення та практичне спрямування.

Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів». На підставі аналізу поданої роботи можемо твердити, що дисертація Цжан Цзін «Формування готовності майбутніх викладачів іноземної мови до міжкультурної комунікації засобами ресурсу інтернет» є кваліфікаційною науковою працею, завершеною, самостійно виконаною і заслуговує на позитивну оцінку. Вона відповідає вимогам «Порядку присудження доктора філософії та скасування рішення разової вченої ради закладу вищої освіти, наукової освіти про присудження доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 та «Вимогам до оформлення дисертації», затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний рецензент

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри української й іноземних мов

та методик викладання

в початковій та дошкільній освіті

УДУ імені Михайла Драгоманова

Марина М. Комогорова
засвідочую ораховано в/н

